

REDACTIUNEA.
 Administrația și Tipografia.
 BRAȘOV, piața mare Nr. 30
 Scrisorile nefrancoate nu
 se primesc. Manuscrisurile
 nu se returnează.
 INSERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
 administrațiile Birourilor de anunțuri:
 în Viena: M. Duke Nachf.
 Max. Augonfeld & Emmerich Lesser
 Heinrich Schalek. Rudolf Wesse.
 A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
 în Budapesta: A. V. Goldbor-
 ser, Ekstein Bernat. în Ham-
 burg: Maroyl & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 ză garmond pe o coloană 5 or.
 și 50 or. timbru pentru o pu-
 blicare. — Publicări mai dese
 după tarife și învoială.
 RECLAME pe pagină a 3-a o
 seriă 10 or. sau 30 banf.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumără la toate ofi-
 cile poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrația. Piața mare
 Târgul Inului Nr. 30, etajul
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
 v. a. sau 15 banf. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 190.

Brașov, Sâmbătă 28 August (9 Septembrie).

1899.

Vértejul crizei dualiste.

E foarte explicabil, că conducătorii politicii maghiare privesc cu mari îngrijiri la cele ce se petrec în Austria. După „triumful“, ce l'a secerat în cestiunea pactului cabinetului Szell cu ajutorul ș-lui 14 al constituției austriace, ei simt lipsa de a trăi în pace cu cei de dincolo de Laita, căci altfel pot perde toate foloșele, ce le-ar pute aduce acel triumf Ungariei și națiunii maghiare. De această pace au deci neapărată trebuință cel puțin pentru timpul de opt ani, până la termenul critic, când se va decide, dacă se va mai susține, ori se va rupe cu deservire legătura căsătoriei, ce a încheiat-o Ungaria cu Austria în spiritul politicii lui Szechenyi-Deak.

Pentru ca însă Ungaria să poată trăi în pace cu Austria, fiă măcar și numai opt ani, trebuie să se restabilească mai întâi de toate pacea între țările și popoarele reprezentate în „Reichsrath“, și aici e cheia situațiunii actuale.

Misiunea baronului Chlumecky este considerată pretutindeni ca o încercare, ce se face la inițiativa Coronei de a se restabili pacea în interiorul Austriei și, firesc, că în cercurile politice ungurești se dă pe față un deosebit interes pentru intervențiunea acestui conducător și bărbat de stat german.

Sunt diferite versiuni relativ la misiunea lui Chlumecky. Organele guvernului Thun pretind, că debutul acestuia n'ar fi decât o trăsătură de șac a contelui Thun și că autorizarea, ce a primit-o conducătorul german din partea Coronei pentru a lucra în scopul stabilirii unei înțelegeri, s'a făcut numai pe baza unui program definit al cabinetului Thun. Sunt însă mulți, mai ales între Germanii din Austria și între Maghiari, cărora le place a crede, că baronul Chlumecky a fost chemat să jöce un rol pe lângă gu-

vernul Thun, cum a fost acela al lui Szell pe lângă cabinetul Banffy, că ar fi primit adevărat, ca om de încredere și mijlocitor, din partea monarhului imputernicirea de a face și alte propuneri, decât acelea, ce le face guvernul pentru împăciuirea cu opozițiunea.

Se înțelege, că în cazul din urmă pozițiunea cabinetului Thun ar apăre foarte sguduită, pe când după interpretarea oficioșilor austriaci pozițiunea contelui Thun ar fi ađi mai tare ca ori și când.

În ori-ce cas este și rămâne fapt, că Chlumecky a luat asupra-și să mijlocască o împăciuire cu opoziția germană obstructionistă și se nasce întrebarea, dacă îi va succede ori nu a satisface dorinței de pace a monarhului. Cu această întrebare se ocupă într'un articol publicat în numărul cel mai nou al lui „Magyarország“ și Francisc Kossuth. El nu crede în succesul misiunii lui Chlumecky. Și bine face. Față cu cele ce se petrec în Austria, Francisc Kossuth manifestă un sens politic mai clar și mai nepreocupat. Vede mai curat, nu cum se întâmplă față cu stările interioare din Ungaria, unde privirea lui este cu totul întunecată de patima fanatismului și a netoleranței naționale, de care suferă în așa mare grad dimpreună cu soții săi de principii.

Francisc Kossuth vede foarte bine, că majoritatea parlamentului austriac n'a fost alésă la pruncă și cu forța, ci că au ales-o locuitorii țării, cari în Austria două din trei părți sunt Slavi, ér numai a treia parte Germani. El vede, că majoritatea slavă pretinde drepturi, pe cari minoritatea germană nu le va pute escamota pentru durată; de unde urmează, că, dacă guvernul va face concesii Germanilor în ce privește ordonanțele de limbă, obstructionearea va trece dela Germani la Slavi, dér nu va înceta.

Ceea ce ne interesează însă pe

noi mai de-aprópe este următoarea părere, ce o emanază conducătorul partidei extreme maghiare. El e de părere, că bărbații de stat maghiari sunt datorii a stărui, ca să deștepte în monarh convingerea, că decât între cele două țări ale Coronei una se află în vârtejul crizei, trebuie să se bage de seamă, ca să nu tragă după sine și pe cealaltă. N'ar trebui, ăce Kossuth, să se lege deolaltă sörtea celor două state așa, ca nici unul să nu formeze un razim sigur în viitor, ci amândouă de-odată să fiă răpitate de vârtej.

„Deja“, esclama el, „se simt astfel de efecte ale legăturii dualiste, cari ar trebui să deștepte cele mai mari îngrijiri la locurile mai înalte. N'au văđut ore ce pretind Slovaci? Este ore consult, ca și în Ungaria să izbucnescă dușmăniile de rassă și luptele de limbă?“

Aici e buba. Kossuth o vede, dér nu are pricepere pentru vindecarea ei. Încât pentru Austria, vede și recunoșce, că majoritatea locuitorilor e slavă. De ce nu vré să vadă și să recunoască, că și în Ungaria poporațiunea maghiară face numai cam a treia parte a poporațiunii?

Și totuși mai are curajul Francisc Kossuth să zingănescă cu sabia programul său de independență a țării. Dér nu mai sparie pe nimeni, căci nimeni nu mai crede în serioșitatea programului acestuia pe câtă vreme egemonia maghiară va ave lipsă și de baionetele austriace, ca să fiă sprijinită.

Din Bucovina.

(Conferența deputațiilor române. — Un articol confescat).

Am anunțat, că pe Lunia trecută a fost convocată în Cernăuți o conferență a deputațiilor române din Bucovina, atât cei din camera imperială din Viena, cât și cei din

dieta provincială. Eță ce ne spune „Patria“ despre această conferență:

Conferența a început la órele 6 și a durat până târziu nóptea. Au participat toți deputații, afară de d-nii: arch. Miron Calinescu, care e bolnav, arch. E. Ciuntulesscu, care e absent din țară, și baronul George Vasileco, dela care a sosit următoarea depeșă: „Impiedecat prin afaceri urgente, rog a scusa absența mea și declar a fi deplin conșeles cu hotărârile, ce se vor lua.“

Baronul Eudoxiu Hurmuzachi deschise conferența în calitatea sa de president al diregenței, dând cetire telegramelor venite din partea alegătorilor români din toate districtele țării, depeși, ce arată iritațiunea și indignațiunea justă, de care e cuprins poporul român în fața necontenitelor încălcări, ce le suferă, și a insultei date clerului la 18 August de șeful guvernului...

Desbateră, care a urmat, a fost inițiată prin o espunere a baronului Nicu Mustatza. La ea au participat mai ales d-nii: bar. Mustatza, Modest cav. de Grigorcea, Iancu Lupul, Dr. George Popovici, bar. Eudox. Hormuzachi și Dr. Iancu Flondor. Față de evenimentul trist din 18 August, conferența a votat o rezoluțiune, care înfierăză nemășpomenita ofensă dată clerului nostru tubit.

Resoluțiunea este o strălucită satisfacțiă pentru preoțiimea noastră, căci votul unanim al reprezentanților noștri, stă mai presus de opinia mărginită a unui slujbaș. Eță rezoluțiunea:

„Deputații români întruniți în 4 Sept. a. c., au decis a enuncia următoarele:

„Discursul presidentului țării adresat, în ziua natală a Majestății Sale, Metropolitului în prezența clerului ort.-or., cuprinde o gravă inculpare în contra unei părți a preoțiimei române, precum și a familiilor acestora.

„Unei părți a preoțiimei ort.-or. române i-se impută direct lipsa adevăratului patriotism.

„Deputații români, conșcii de neclintita fidelitate a Românilor bu-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“.

Goethe și Napoleon.

(Urmare).

În chipul acesta n'ar fi nici o rușine pentru Goethe, decât marelui Napoleon i-ar fi succes într'o convorbire, — ce e drept politicesc bine calculată și premeditată, déră cu totul deosebită de convorbirile capetelor încoronate, care și află plăcerea în manifestațiunii de toate ăilele omagiale — să câștige simpatia poetului și să-l facă mai puțin accesibil și simțitor pentru fanatismul studentesc al răsboiului german de eliberare. Dér nici o astfel de coniectură nu stă, precum a dovedit o escelentă cârticică*) acum de curând apărută din incidentul serbărilor aniversare ale memoriei lui Goethe, chiar și acelora, cari nu cunosc de ajuns și într'o astfel de măsură pe marele măestru din operele sale, încât să potă fi sutiți din capul locului de ori-ce

suspițiune deșoșitoare față de el. Autorul documenteză cu enunțațiunii autentice ale lui Goethe scóse din epistolele și convorbirile lui, cum a ajuns indiferența dela început a poetului față de revoluționalul, politicianul și soldatul Bonaparte deja cu mult înainte de a. 1808 (convorbirea dela Erfurt a avut loc în 2 Octomvre 1808) să se potenteze nu numai în cea mai înaltă admirațiune, ci în cea mai înaltă simpatia posibilă. Goethe a fost cu mult mai înainte de „distincțiunea“ dela Erfurt, precum a rămas până la mórtea sa, un mare admirator al lui Napoleon, întocmai cum a fost admirator al lui Mozart. El a respectat în Napoleon manifestarea geniului uman, care în fiă-care veac numai în puținii indiviđi se întrupéză. După-ce Napoleon a fost în ochii lui aședat între Moise, Mohamed și Michel Angelo, n'a mai putut exista pentru el pic de hesitare în pozițiunea sa față de fenomenalul bărbat, pe care i-s'a dat a-l cunoșce.

Cu toate acestea patrioticele acuse față de genialul poet, tot nu slăbesc. Lipsa de patriotism a genialului poet ar consta după

aceste acuse în faptul, că s'a putut îndrăgosti atât de orbesce în grandiosul „tigrul al regilor“, fără să se mai ougete la ranele, ce ghiarele acestuia au lăsat pe corpul patriei sale.

E o acusă această, care póte fi resturnată punct de punct, fără multă greutate. Spre mai ușoră purcedere, să împărțim obișnuitele reproșuri, ce i-se fac poetului german, pe de o parte în istorice politice, ér pe de altă parte în filosofice estetice.

Înainte de toate, unde a fost patria germană, cu a cărei sörte un Goethe ar fi trebuit să se identifice atât de adênc?

Până pe timpul conelusului fundamental al deputațiunii imperiale din 1803, au fost peste o sută de patrii germane, dintre cari nici una nu era dispusă să lase să trăsescă în tiena pe celelalte. Pentru cele 2 puteri principale germane: Prusia și Austria, Goethe numai însufleți nu s'a putut. Pentru „suméța, obscura și superficială Prusia“ a avut aceeași antipatia, ca și toți Germanii de sud, care a împărțășit-o și Teodor Körner, și care la el, ministrul de stat din Weimar, a fost și mai mult

potențată prin cunoșcinta împrejurării, că „Prusia deja de mult ar fi voit să sdrobescă Jena și Weimarul.“

Cât despre Austria, ce a putut fi această pentru un om, înaintea căruia „noțiunile de cultură și barbaria însemnau totul, statul însă nimic“, și? Napoleon i-a părut lui, precum și altor mulți și încă celor mai buni Germani contemporani, ca un mare binefacător în special pentru Germani, pe cari i-a scăpat de o mulțime de curți și bariere superflue de vamă, și cel puțin în partea vestică i-a provăđut cu o astfel de legislațiune, care fără el ar fi putut-o aștepta încă vre-o duzină de decenii dela răsboiul de 7 ani încóce. Goethe, ca mulți alții, a putut vedé, că însuși sfântul imperiu roman nu s'a sfiit să recurgă la ajutorul frances în răsboiele de cabinet contra regelui Prusiei. Cum ar fi putut așa-déră să-l fi cuprins dintr'odată o ură națională față de cel mai însemnat reprezentant al acestor străini, față de Napoleon?

(Va urma).

*) Goethe und Napoleon. Eine Studie von Hans Fischer. Frauenfeld bei I. Huber.

covineni către imperiu și dinastiă, declară, că consideră alocațiunea acesta a presidentului țării, drept o vătămă gravă, și în nici un chip justificabilă, a sentimentelor sale celor mai leale și patriotice. Ei protestă cu toată tăria în contra unei astfel de supozițiuni.

„Ei își exprimă desaprobaria și adăncă lor părere de rău față de această atitudine a presidentului țării, și sunt necesități a recomanda viu tuturor Românilor de-a transmite de ați înainte manifestățiunile lor de loialitate direct cancelariei imperiale de cabinet.

„In urmă își exprimă părerea de rău față de atitudinea metropolitului Arcadie, care a întrelăsat, atât în momentul în care s'a rostit acusa, cât și până în ziua de azi, a-o respinge după cuviință și conform datoriei sale“.

Conferența n'a putut finaliza la această primă întrunire lucrările sale. Ea s'a amânat, lăsând elucidarea unor chestiuni în sarcina unui sub-comitet. Viitoarea conferență plenară a tuturor deputațiilor va avea loc încă în decursul săptămânii. D-nii deputați vor fi convocați telegrafic. Subcomitetul instituit, din care fac parte d-nii bar. Eudoxie Hormuzachi, Dr. Ianou cav de Flondor și Dr. George Popovici, s'a întrunit Marți la orele 11 a. m. și sera la orele 7. La consultațiunea de seră a luat parte și bar. Nicu Mustatza. Asupra deciziunilor conferenței, nu transpiră nimic. Un deputat distins interviewat asupra rezultatului întrunirii, a declarat, că acesta e deplin la înălțimea situațiunei.

In cercurile românești din Cernăuți aceste conferențe ale deputațiilor noștri sunt obiectul celei mai încordate atențiuni. Până târziu noaptea s'au putut observa grupuri de Români, așteptând sciri despre hotărârile conducătorilor și discutând agitat.

Tot în acest număr (314 dela 25 Aug. v.) „Patria“ voia să reproducă primul articol din Nr. 184 (Sâmbătă) al „Gazetei Transilvaniei“ intitulat: „Șovinism român în Bucovina?“ Censura însă e eliminat o bună parte din articolul nostru și a confiscat diarul „Patria“ (a 29 confiscare).

Situația în Austria.

Am semnalat ieri după „Vaterland“, că „Reichsrath“-ul austriac nu se va deschide decât pe la finea lui Octomvrie. Causa acestei amânări, dice „Neue Freie Presse“, stă probabil în legătură cu acțiunea de împacare între Cehii și Germanii, ér această reclamă timp mai îndelungat.

Soirile mai noue, ce sosese din Viena asupra situațiunei, sunt de natură neliniștitoare și dau puține speranțe pentru o soluțiune favorabilă a crizei, cum ar dori contele Thun. Tot mai mult se susține, că misiunea baronului Chlumetzky, de-a îndupleca pe marii proprietari germani conservativi să nu creeze greutăți la alegerea delegațiunei, n'a reușit. Nu dór că ei n'ar fi împăcați cu persoana lui Chlumetzky, ci din simpla cauză practică, că vedând, ce mare greutate se pune pe partida lor, ei doresc să stabilească mai întâiu prețul colaborării lor la restabilirea stărilor normale. Acest preț nu este altul, decât realizarea pretenșiunilor germane.

Un articol foarte important publică asupra situațiunei fôia cehică „Plzenske Listy“ din Pilsen. Fôia din chestiune se ocupă cu misiunea lui Chlumetzky, cu tratările din Viena și cu criza guvernamentală austriacă. Ea spune, că asupra misiunii lui Chlumetzky vor unii să arunce vëlul uitării, în realitate însă este vorba acum de lucruri mari și cercurile bine informate știu, că tăcerea lui „Neue Freie Presse“, „Neues Wiener Tgbllt“ și a altor ziare liberale germane asupra misiunii baronului Chlumetzky, însemnă foarte mult. Este sigur, că se proiectează o necondiționată schimbare de sistem și că br. Chlumetzky nu și-a desfășurat activitatea în favoarea propriei sale persoane, ci pentru altul. Ultima conferență a marilor proprietari constituționali, a fost o adevărată conclavă,

unde fă-care participant a trebuit să promită, că nu va descoperi nimic din desbaterele și decisiunile conferenței.

Se presupune însă cu siguranță, continuă amintita fôia, că viitorul ministru președinte oisleitan va fi actualul ambasador din Petesburg, br. de Aerenthal Lexa, care în respectul confesiunii politice, e aderent al contelui Oswald Thun. Cel mai fervent sprijinitor al contelui D'Aerenthal este ministrul de externe Goluchowski.

Fôia cehică dă mai departe expresiune părerii, că cu ajutorul acestei manevre dibace, ministrul președinte Thun va fi pus înaintea unui fapt accompli, însă totuși e întrebare, decât apucătura va succeda ori nu.

Situația este așadar aproape aceeași, ca la început: Germanii nu cedază, Cehii nu sunt dispuși de loc pentru a face concesii. Speranțele se concentrează însă în căderea cabinetului Thun, care probabil va fi înlocuit cu un ministeriu de funcționari. Acest ministeriu va încerca apoi totul, de-a face imposibilă obstrucția și de-a alege delegația pe cale legală. Că ce va urma după aceea, cine pôte să prevadă?

Cehii și Polonii. Organul de frunte al clubului polon din Reichsrath, „Czas“ publică un articol foarte pronunțat în contra unei eventuale schimbări de sistem în Austria. Intre altele scrie:

„Misiunea baronului Chlumetzky a pornit éráși sub devisa schimbării de sistem, séu o întorcere spre stânga, care însemnă: eschiderea Cehilor din majoritate, o nouă coalițiune, o majoritate polonă-catolică și suspendarea ordonanțelor de limbă Dér în momentele de față o înclinare spre stânga ar fi semnul celei mai triste demoralizații, de ore-ce s'ar dovedi, că a fost exploatată o partidă (Cehii) și apoi au aruncat-o, ca pe o lămăe storsă. Și tóte acestea de dragul unei tabere politice, care a adus Austria pe marginea dismembrării. După o astfel de procedură, ori-care partidă și-ar perde gustul de a sprijini interesele statului, și tóte partidele ar fi avizate la calea politice de revolver. Din cauza acesta noi considerăm ca o iluziune ori-ce combinația, care s'ar lega de călătoria din Ischl a baronului Chlumetzky. Dér o înclinare spre vechea coalițiune este și mai mult o absurditate. O coalițiune polonă-catolică-liberală n'ar avé mai mult de două sute de voturi, așa-dér n'ar avé majoritatea. Ce este și mai însemnat: pentru o astfel de coalițiune n'ar fi câștigați doi factori importanți: clubul polon și partida poporală catolică. In cel dintăiu sunt cel mult dece aderenți ai unei coalațiunii de felul acesta. Este adevărat, că acestia ar pute produce sgomot, însă fără nici un folos, de ore-ce majoritatea preponderantă a clubului polon, precum și opinia publică a provinciei, este în principiu contrară ori cărei combinațiunii, al cărei ascuțit e îndreptat în potriva Cehilor. Este mai departe adevărat și aceea, că majoritatea de față e une-ori slabă și nedisciplinabilă, însă ea este unica majoritate, care pôte să existe matematicese și politicese. Clubul polon n'ar sprijini nici odată un guven, care ar domni în contra Cehilor, — și aceea chiar în mânia ori cărei presiunii și violențe. Urmază dér, că este o grozavă eróre politică misiunea lui Chlumetzky, și răspunderea pentru acesta cade asupra guvernului“.

Dela Asociațiune.

Sibiu, 7 Sept. n. 1899.

Azi după amăzi și-a ținut comitetul central al Asociațiunii ședința sa lunară, prima după adunarea generală dela Deva. A fost condusă ședința de P. C. Sa d-l vicepreședinte Dr. Il. Pușcariu, participând membrii P. Cosma, Z. Boiu, I. St. Șulțiu, Dr. Diaconovich etc.

Fiind-că adunarea generală dela Deva a exprimat dorința, de a fi invitați pentru viitor și membrii suplenți ai comitetului la ședințele acestuia, — la ședința de azi au și fost invitați și suplenții, și au și participat unii din ei.

S'au luat în pertractare conclusele adunării generale dela Deva și s'au făcut pașii necesari pentru esecutarea acelor și conformarea lor.

S'a decis, ca cursul pedagogic propus încă în anul trecut a-se înființa pe lângă cursul complimentar al școlii civile de fete a Asociațiunii, și acceptat în principiu, — se fă inactivat cu 1 (13) Septemvrie a. c. S'au luat și hotărâri concrete privitor la angajarea puterilor didactice necesare, între cari sunt considerați și d-nii profesori dela seminarul „Andreian“ Dr. I. P. Barcianu și Dr. I. Stroiă.

In afacerea cu loteria pentru Casa națională, s'a decis a se înainta o nouă cerere la guvern pentru urcarea sumei loterice.

La cele 3 stipendii (din fundațiunea „Dobăca“, „I. Roman“ și „Marinovic“), de câte 60 fl. pentru tinerii gimnasiali, au competitat 44 de tineri. Poziția comitetului a fost într'adevăr grea, se alégă din atâta numai pe 3. Cele 3 stipendii au fost conferite tinerilor: Iuliu Hațeg stud. cl. IV gimn. în Clușiu, Virgil Nistor stud. cl. III gimn. în Brașov, și Gregoriu Oșan, stud. cl. VII gimn. în Năsăud, — toți tineri pur eminenți și din familii lipsite.

Ședința, fiind materialul de debătut mult, a durat dela 4 d. a. până 1/2 la 7, și n'a putut pertracta tot, de aceea Joiă viitoare va urma altă ședință, ca continuare a acesteia.

Rap.

Toastul împăratului Wilhelm.

La banchetul dat în palatul imperial din Strassburg, împăratul Germaniei a rostit, precum am amintit deja, un toast, în care a accentuat, că primirea din ce în ce mai călduroasă și mai intimă, precum și însuflețirea deosebită a populațiunei, e o evidentă dovadă, că țările imperiale au înțeles pe deplin, căt au câștigat prin încorporarea lor în imperiul german. Ori unde își întorce omul privirea, peste tot zărește muncă neobosită, progres și avânt îmbucurător.

Împăratul mulțămese domnilor pentru bunăstarea, în care a aflat provincia imperială și dă expresiune respectului séu față de sentimentele vechei generațiuni, căreia i-a cădut greu să se acomodeze noiei situațiuni. Înainte de tóte le pune la inimă capilor bisericesci, să facă us de întreaga lor influență, ca respectul coróniei și încrederea în guvern să se întărească din ce în ce mai mult. „In vremile fluctuante de azi, singurul scut al bisricei e mâna împăratului și emblema imperiului“. Însuflețita primire a isvorit fără îndoială din faptul, că populațiunea a înțeles, ce însemnă vederea fiilor tot-déumagata de luptă ai acestui ținut, ceea ce i-a întărit din nou în sentimentele lor. Sub umbra alarum, provinciile imperiale sunt asigurate în contra a tot, ce ar pute veni asupra-le. Împăratul își golesce paharul pentru bunăstarea țărilor imperiale, și dă expresiune speranței, că vor mai pute vreme îndelungată să guste fructele păcii în interesul desvôltării lor liniștite și neconturbate.

Împăratul și-a încheiat astfel toastul: „Ceea ce pot face, pentru-ca să se conserve și guverneze țera mea în deplină pace, voiți face tot; ér ca din acesta să aibă folos țera, acesta lăsați-o pe mine“.

Ce a spus dér împăratul? El a dis, că Alsațienilor le merge mai bine în Germania, de cum li-ar merge în republica francesă, unde industria lor ar avé să susțină o mare luptă de concurență cu industria francesă, pe când în Germania află o piață mare și liberă.

Dér împăratul a dis și alt-ceva. Adresându-se clerului și bisericei catolice a dis, că în vremile furtunose de azi, unicul razim și scut al bisericei este brațul împăratului și emblema imperială. Evident, că prin cuvintele acestea a voit să anticipeze scaunului papal din Roma un semn al prietăunii. Ne aducem dór aminte, că Wilhelm a vizitat pe Papa, a peregrinat la Ierusalim

și acolo a măgulit pe catolicii din lumea întreagă cu câștigarea unei bisrice pe séma lor. Prin cuvintele adresate clerului catolic, împăratul a voit să dică: étă scutul vostru și al bisricei vóstre eu sunt, potentialul protestant al Germaniei, ér nu republica catolică francesă; capul bisricei catolice a pierdut alianța statelor catolice, și acum Roma nu mai pe noi Germanii din imperiu ne are prietini și scut. Asta bine s'o înțelegă filo-francesul Papă și Alsațienii catolici.

De sigur, că vorbirea împăratului va produce ére-care senzații în Franția și Italia, și va da privilegiu de comentarii în presa din lumea întreagă, mai ales decât se va avé în vedere, că împăratul a voit să dea prin cuvintele sale o lecțiă de fidelitate clerului catolic din Alsația.

Un Ungur despre adunarea Asociațiunei.

D-l Réthi Laszlo, inspector r. de școle, publică în „Magyar Polgar“ un articol retrospectiv asupra adunării dela Deva a Asociațiunei noastre și a serbărilor împreunate cu ea. Aprețările, ce le face d-l Réthi, sunt foarte caracteristice și credem, că nu va fi fără interes de a-le face cunoscute cetitorilor noștri.

Vorbind despre decursul adunării și a serbărilor în genere, d-l Réthi face următoarele constatări:

„Conducerea a fost fără îndoială serioasă și debaterile s'au învêtit în cadrul ordinii de di. S'a aranjat banchet și au fost invitați la el mai mulți Maghiari, cu deosebire funcționari-șefi. Maghiarii, cari au participat, au fost primiți foarte prevenitor. S'au îngrijit, ca să se rostescă cât mai puține toast și nici prin acestea să nu alunee nimenea pe terenul politic. Au dat concert cu diletanți de ai lor și ascultătorii maghiari încă recunosc, că nivelul acelu concert a stat la o înălțime cu desvîrșire considerabilă. Cântăreții, pianistii și violiniștii lor și-au primit calificațiunea în institute renumite din străinătate.

„Au avut un bal foarte cercetat și atitudinea publicului lor întru tóte a fost demnă ocaziunei. Tóte acestea fiind vrednice de recunoștință, le notez fără nici o preocupare. S'o vedem și s'o recunoștem, că poporul nostru românesc știe și vré să progrizeze în cultură“.

După acestea d-l Réthi își face observațiunile sale critice dela care dică, că nu se pôte reține. Étă ce nu i-a plăcut d-lui Réthi, care ține — cum se vede — cu totaladinsul să confunde societatea noastră literară și culturală română cu un „Kultur-egylet“ unguresc:

„Cum se face“ — se intrăbă d-l Réthi — că tinerii și fetele lor (ale Românilor) caută a-și însuși calificațiunea lor artistică neapărat în străinătate, cu deosebire însă în Germania? Pentru-ce încunjură consecuent Budapesta, a căreia operă și academiă de musică se află la nivelul celor mai bune academiilor din străinătate?

„In programul concertului lor nu s'a aflat o singură compozițiă de autor maghiar, o singură piesă ungurescă; în ordinea lor de dans nu s'a pus un singur joc unguresc.

„Cum nu li-a trecut aranjierilor prin cap, că cu musica și arta maghiară se ocupă de mult chiar și cei mai mari artiști ai lumii; pentru ei însă ar fi fost o dorință de curtoasiă, ba chiar patriotică, de a-și manifesta stima față cu cultura publicului maghiar invitat ca óspe și a națiunei, care li-a întemeiat patria!

„Acastă desconsiderare a fost atât de supărăciósă și apăsătoare, încât contactul social, de altmîntrelea prevenitor, n'a putut nici decum să-i paralizeze efectul. Déca cultura maghiară ar sta pe un grad mult mai inferior, chiar și atunci cu drept am pute aștepta dela naționalitățile conlocuitoare, ca să-i dea stima cuvenită. Déca nișuința noastră este, de-a stabili o încredere reciprocă, atunci nu trebuie să ridicăm stăvile, ci să căutăm puncte de atingere.

„Noi Maghiarii ascultăm cu plăcere anumite cântece frumoșe românești: scim

să gustăm plăcerea operelor poetilor renumiți. Pentru ce ei prefer să mergă în Germania sau în Franța, numai din isvâră ungurească nu vor să se hrănescă?

„S'au mai întâmpinat și alte neatențiuni, pe care le-am comunicat verbal și președintelui. „Reuniunea istorică și de antichități din comitatul Hunedorei”, al căreia sediu este Deva și care stă în legături și cu societăți fruntașe din străinătate, nici n'a fost invitată la adunarea lor.

„Și, ceea ce e mai mult decât toate acestea, consecvent s'au ferit de a folosi colorile și însemnele Ungariei. Ba e lătită scirea (a fost tendențios lătită și s'a desmintit deja — Trad.) că au făcut să se ia jos stindardul național dintr'un restaurant” etc.

SCIRILE DILEI.

— 27 August. v.

Congres internațional de navigațiune în Budapesta. Lună s'a deschis în Budapesta al patrulea congres internațional de navigațiune fluvială. Participanții au fost salutați de deputatul dietal Matlekovits, de ministrul de comerț Hegedüs și de vice-primarul orașului. Alexander von Dorn (Viena) a ținut o conferință asupra „concurtenței căilor fluviale față de cea maritimă, după stabilirea legăturii Dunării cu rețeaua cursurilor de apă germane”. În cursul conferinței, oratorul a vorbit și despre taxele de navigațiune la Porțile-de-fer. El speră, că guvernul ungar va urmări cu atențiune influința tarifelor asupra dezvoltării navigațiunii, și când va vedea, că acestea sunt păgubitoare navigațiunii, le va micșora astfel, ca să nu paralizeze profiturile, ce rezultă din navigațiune. La observarea acestă din urmă, consilierul ministerial Tomas Biro răspunde, că crede a fi de acord cu intențiunea guvernului, decât fără a judeca deciziunile acestuia, declară că guvernul ungar studiază cestiunea în vederea intereselor navigațiunii și a comerțului; că urmărește cu atențiune influința tarifului asupra dezvoltării comerțului și în virtutea dreptului ce-i aparține exclusiv lui de a lua dispozițiuni, va lua măsurile necesare în această cestiune, după ce se vor vedea și stabili rezultatele obținute.

Din Macedonia. În sfârșit *Apostol Margarit* a fost dat afară din inspectoratul școlilor din Macedonia. În locul său a fost numit d-l Dr. Purcerea, care va pleca peste câteva zile să-și ia postul în primire.

Pentru Academia Română. Diarele din București anunță, că Lună a încetat din viață la Mehadia Nae D. Inghătescu, proprietar din Craiova. Călăuzit de simțăminte patriotice și naționale, defunctul a instuit pe Academia Română legatară universală asupra averii sale, câștigată prin muncă și cinste.

Inmormântarea lui Ristic s'a făcut alaltăieri în Belgrad cu mare ceremonie funebră. În cortegiu se afla ex-regele Milan cu șefii autorităților civile și militare, și regimente de toate armele. Stradele, pe unde a trecut cortegiul, erau ocupate de-o lume imensă. Prohodul s'a făcut în biserica catedrală. Aici au ținut cuvântări metropolitul și ex-regele Milan, care a vorbit despre meritele răposatului. În biserica catedrală se afla întreg corpul diplomatic.

Logodnă. Din Bănat ni-se anunță logodna d-lui Dr. *Nicole Popovici* din Vârșet cu d-ra *Elisaveta Popovici* din Becicherecul mare.

Pătania lui Ugron. Famosul șovinist s'aciu și deputat *Ugron Gabor* era să cadă zilele trecute jertfa unei plăceri de călătorie pe calea ferată. Eă cum istorisește „Ellenzék” din Clușiu întâmplarea: Ugron plecă cu o trăsina mână de patru oameni pe calea ferată construită pe cheltuiala sa (15 chlm.), din Almakerek către Danos. Linia da puțin spre vale, din care cauză trăsina mergea cu repeziune. La o curbă Ugron vede dintr'odată, că-i vine în față un tren de povară, însă timp nu

mai era să oprască trăsina, căci trenul era prea aproape. Ugron, vădând primejdia de morțe în care se află, sări din trăsina și cădă între locomotiva trenului și între trăsina, d'ea avut atâta prezență de spirit, ca să se tragă de latură și să scape de nenorocirea de a-i tăia roțile locomotivei amândouă picioarele. Ugron s'a ales d'ea numai cu mici contuziuni la picioare, brațe și la frunte.

Un sfat Jidanilor din România. Cu ocazia sărbătorilor anului nou ebraic, Segal a ținut la Sinagoga din str. Sf. Vineri din București o predică, prin care a îndemnat pe coreligionarii săi, cari nu găsesc mijloace de subsistență în România, să emigreze în Palestina, unde fă-care emigrat va primi pământ și câte doi boi. Ne asociăm din totă inima la indemnul d-lui Segal — dice „Timpul” — și rugăm pe guvern să facă toate înlesnirile Evreilor, cari ar dori să emigreze.

Vapor aprins pe mare. Vaporul „Panelinon Paros”, sub bandiera grecă, mergând dela insula Milos la Creta, a fost pe drum teatrul unui incendiu iscat în următoarele împrejurări: Cambuzierul se scoborise pe seră în caiuta cu provisiile, spre a lua gaz, ca să alimenteze felinarele de pe bord. Acolo se vede, că va fi resturnat felinarul și așa bidonul de gaz s'a aprins. Alimentate de curentul de aer, flăcările s'au întins repede, cuprindând totă caiuta și întinzându-se asupra camerei mașinelor. Căpitanul vaporului, care se afla pe puntea de comandă, zăbind focul în camera mașinelor, dete imediat alarmă și echipagiul punând în mișcare toate pompele, reuși cu multă trudă să localizeze focul și să-l înăbușească. Panica printre pasagerii, ce se aflau pe bord în timpul incendiului, era foarte mare. Vaporul „Panelinon Paros” a suferit pagube destul de considerabile pe urma acestui incendiu.

Au beut sânge de om. Din New-York se vestese un caz înspăimântător, care dovedește, că în lipsa cea mai extremă și din omul civilizat izbucnește canibalul. Corabia norvegiană „Drot” a primit în 11 August pe oceanul Atlantic o spărtură și, în urma năvălirii apei în interiorul ei, încep să se cufunde. Personalul constătură din 10 matroși, își mântul viața așa, că-și făcură o luntriță, cu care au luat-o în largul mării. Aprăpe două săptămâni rătăciră ei pe imensul apei, fără de nici o hrană. Într'aceea unul din ei înnebuni, doi au amezit și au cădă în mare. Ceilalți 7, pentru-ca să scape de fioroasă morțe prin fôme, s'au decis la ceva și mai firos. Au tras sorti pe care să-l mănânce. Pe cel, care a cădă sôrta, l'au omorât și i-au supt sângele. În chipul acesta și-au ținut viața n'ose până când o corabie a dat peste ei, care a transportat pe marinarii deveniți aprăpe schelete într'un spital din Charlestown.

1. Aplicarea multiplă. Nu există mijloc mai bun, care se pôte aplica la diferite cazuri, ca Molls Franzbrantwein care alină durerile, întăresce nervii și muschi întrebunându-se ca adaos băi etc. O butelie 90 cr. se pôte procura Țilnic prin poste dela farmacistul A. Moll liferanțu curței din Viena Tuchlauben 9. În depozitul din provincie se se cêră espresu preparatele lui Moll, provădute cu marca de contravenție și subscriere.

Biserica săsescă din Transilvania.

Mai zilele trecute biserica săsescă a ținut sinodul anual sub presiunea superintendentului Müller, în care s'au pertractat mai multe cestiuni interesante.

Între altele s'a decis, că din averea bisericească să se formeze o cassă independentă, pentru-ca să fructifice capitalul constătură din mai multe sute de mii florini. S'a raportat, că fondul Teutsch are deja Țece mii florini.

Consistoriul a raportat adunării generale, că a pus ad acta ordinațiunea ministrului de culte, ca în afaocrea regulării oongruiei preoțesci să-i pună la dispozițiune datele necesare. Sinodul a aprobat procedura consistoriului, și a decis unanim, că nu va primi întregirea venitelor preoțesci din partea statului.

După raportul consistențului, numărul parochiilor a scădă cu opt, numărul credincioșilor însă a crescut cu 6016. Raportul relevăză indeosebi simțul de sacrificiū al parochiilor, mai ales pe terenul instrucțiunii; s'au ridicat școli peste școli, Țr învățătorilor li-s'a dat nu numai salare, ce trec peste minimul pretins de stat, ci li-s'a votat și quinquenaliu!

Cu durere constată însă raportul, că *autonomia bisericeii e tot mai mult periclitată din partea organelor statului.* Comunicațiunea cu celelalte biserici evangelice a fost de multe-ori conturbată în modul cel mai brutal. Raportul relevăză, ca o mare vătămăre a bisericeii luterane săsesci, că guvernul a investit pe episcopul *Gustav Majlath* cu titlul de episcop al Ardealului, și provădăză toate bisericele evangelice ale țării să protesteze contra procedurii arbitrare a guvernului. Sinodul a luat unanim la cunoștință raportul consistențului.

S'a mai decis, ca de aci înainte făcâre învățător să aibă drept la quinquenaliu, și ca vėduvele lor să mai pôtă locui o jumătate de an în locuința cea vechiă. Sinodul a mai îndrumat în fine parochiile, ca învățătorii să nu mai fiă plătiți ulterior, ci anticipativ pe fă-care lună, s'eu pã-trar de an.

Un răspuns.

În discuția asupra corespondenței d-lui Ioan Scurtu din Clușiu, din incidentul adunării despărțământului de-ocol al „Asociațiunii”, am publicat deja trei întimpinări. Acuma primim un răspuns, ce-l adresăză d-l I. Scurtu d-lor Dr. Ioan Vajda și Vasiliu Indre. După-ce am dat cuvântul tuturor celorlalți, trebuie să dăm loc și replicii d-lui Scurtu. Fiind-că este însă prea lungă și în unele locuri prea vehementă, nu o putem publica în întregime.

În răspunsul său, semnat: *Ioan Scurtu*, absolvent în filosofie și publicist, acesta spune mai întâiu, că din cauză că a fost absent în călătorie vre-o două săptămâni, numai acum pôte răspunde d-lor Vajda și Indre.

1) D-l Dr. Vajda în punctul prim al răspunsului d-sale mă intrăbă, de ce n'am luat parte la adunarea despărțământului Clușian și interpretând fals acest fapt, se forțeză a mă presenta defavorabil în sentimentele mele romănesc.

N'am luat parte la adunare, din două motive: Antăiu, pentru-că n'am voit să mă inscriu de membru la o secțiă, al cărei president e un om compromis și naționalicește și personal, și ai căruia aderenți sar să sugrume pe cei ce manifestă vederi contrare... Al doilea, nu m'am prezentat în adunare, ca raportor, pentru cuvântul, că am fost împedecat de unele afaceri urgente.

D'ea faptul, că n'am fost în adunare, nu pôte însemna, că n'am dat informații esate. Ca publicist, eu m'am luat informațiile dela bărbății cei mai onorabili din adunare. Și că am spus adevărul, o dovedesc chiar corespondențele la cari răspund.

2) Mă acuză d-l Dr. Vajda, că nu m'aș interesat de „Asociațiune”. D-sa însă scie foarte bine, că eu, din *bnii muncii de mine* m'am inscriis ca membru ordinar al „Asociațiunii” și am luat parte la adunarea generală din Deva, datorințe pe cari d-sa, decât le implinesce, o face *din bani moșteniți*, — ceea-ce e mare deosebire în punctul sentimentului de jertfă!

3) Voind să aperse pe Vasiliu Indre pentru caraghioasă expresiă „lipsa de indiferentism”, pe care acesta a spus-o de vro cinci ori (!), — d-l Dr. Ioan Vajda li scusă cu *limba latinisată* (!) a vechei noastre generații. L'aș ruga pe d-l Dr. Vajda să se cugete mai bine, ce are a face expresiă ridicolă „lipsă de indiferentism” cu latinisarea limbei noastre?! De asemenea, să se mai cugete d-l Dr. Vajda, că decât d-sa n'a auzit a ea expresiă a lui Indre, asta însămnă și că Indre n'a spus-o?! D'ea bine, unii oameni aud lucruri pe cari alții nu pot, s'eu nu vr'eu să le audă; — nu 'i așa d-le Dr. Vajda?!

4) În ceea-ce privește afacerea d-lui Basiliu Podoba, direct interesatul a dat răspunsul, care a dovedit, că din dușmăniă personală se șicanăză un fruntaș român cu acuză îndrăsnită, că ar fi defraudat 60 fl., — bani plătiți în regulă! Întreb pe d-l Dr. Vajda, care e și iurist, — just e ainel fapt, cinstit e acel proces?! Just și cinstit e să făuresci în contra unui om onorabil

o gravă acuză, de care însu-și Țști convins, că se basăză pe neadevăr și pe dușmăniă?! Și conform e cu interesele culturale romănesci, să degradezi cea mai scumpă instituțiă culturală la starea unei oficine de răsbunare rușinosă?!

5) D-l Dr. Vajda, voind să dispună on. public român contra mea, se amestecă în unele afaceri personale și are tupeul să falsifice starea lor factică. Afirmă d-l Dr. Ioan Vajda în conștiință neadevărul, că aș fi insultat pe un „advocat român distins, respectat și de străini, om inofensiv (?), bătrân, bolnăvicios”. Nu-i adevărat!

Aici d-l Scurtu vr'eu să esplice cazul din cestiune, spunând, că avocatul amintit în urma unui schimb de vorbe, l'a provocat la duel, d'ea totuși nu s'a duelat, deși s'ar fi obligat pe cuvântul de onore în fața unor distinși străini (membri ai unui juriu de onore), că se va supune verdictului acestora, care l'a declarat (pe Scurtu) deplin calificat. Mai adaugă d-nul Scurtu, că este chemat acum la judecatoriă din partea aceluia avocat. Apoi continuă așa:

Mai spune d-l Dr. Vajda ridicolul lucru, că a-și fi p'etrus „în sinul familiilor romăne pacifice”, provocând la duel. Adevărul e, că am fost la câți-va domni foarte puțin pacifici, în calitate de *secundant*, deși ca foarte absolut neinteresat, și că unii din acei domni au dovedit o purtare cât se pôte de contradicțor bunei cuviinți!

După această răspunde la întempinarea d lui V. Indre cu următoarele:

1) Vasiliu Indre declară de „insinuații infame și miniciuni obraznice”, aserțiunile mele. Acesta nu-i argument. Dec'i nici nu răspund în acest punct, ci mențin tot ce-am scris despre gospodăria, ca president, a lui Vasiliu Indre, care însu-și recunoșce, că *n'a dezvoltat și nu dezvoltă nici o activitate*, că „săbia și gloanțurile pistolelor stau întinse spre dușmăniă”. Chiar el o spune asta; el, care pe ori cine îl presintă așa cum e, îl amenință cu băta!

2) Afirmă Vasiliu Indre, că n'a stat nici-odată în legătură cu „Emke”. Răspund, că eu am auzit lucrul dela omeni onorabili din Clușiu. D'ea tot Vasiliu Indre recunoșce, că a fost *president la școlă de stat*! Bine, merit romănesc e acesta?! Român bun e Indre, al căruia via publică versuri și preamărește șovinismul unguresc?! Pentru a dovedi netrebnicia națională a lui Vasiliu Indre, ar fi suficient să mă provoc la mărturiile Șomcutenilor, unde a figurat, ca „șeful unui cerc mare”. D'ea sciu și Clușienii, ce Român bun este etc.

În fine, dice d-l Scurtu, V. Indre mă atacă personal în chipul cel mai grosolan, numindu-mă discualificat, zero etc. În acest punct ține să declare, că nu pôte lua în serios și nu pôte sta de vorbă în chestii personale cu V. Indre, susținând, că e un om compromis personal și că a dat dovești, că scie ofensa, d'ea nu oferă satisfacțiă etc.

ULTIME SCIRI.

Rennes, 7 Septevre. Procedura de dovedire în procesul Dreyfus s'a sfârșit ađi. Comisarul *Carrière* și-a ținut îndată rechisitorul. El *susținu acuză contra lui Dreyfus și motivele și le basăză mai ales pe depozitiile generalului Roget*, cari sunt foarte îngreunătoare pentru Dreyfus. Tote depozitiile confirmă, că numai un oficer din statul-major a putut săvârși tradarea. Rôgă tribunalul, ca pe baza această să aducă sentință și să *pedepsescă pe acuzat*.

Îndată-ce președintele Jonaust a declarat procedura de încheiată, toți generalii și oficerii s'au depărțat conform ordinului ministerial.

Din cauza ordinii publice atașajilor *Schwartzkoppen* și *Panizzardi* nu li-s'a permis a merge la Rennes. Labori a cerut, ca afacerea să se rezolve telegrafic. Tribunalul a respins propunerea apărării. În urma acestui refus pertractarea s'a continuat, ședintă finindu-se cu vorbirea de acuză a lui Carrière.

Londra, 7 Septevre. Imprejurarea, că Anglia întârzie cu ultimatul în afacerea Transwaalului, este explicată cu aceea, că ea nu-i încă bine pregătită pentru toate eventualitățile. Ministrul de război a dat ordin la trei brigade să plece spre Fock. Oficiul amiralității ține gata de plecare două corăbii mari de transport.

**Dela Tipografia „A. Mureșianu”,
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți**

Scrieri școlare.

Istoria pedagogiei de V. Gr. Borovan. O carte nouă și de mare interes pentru toți bărbații de școală. Prețul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul școlilor populare din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor) Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiu) costă 25 cr., 2a parte II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în școlă populară de Iuliu Pop, învățator în Năsăud. Teoriă, praxă și fantărie. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de *Basilin Rădu*, fost profesor în seminarul din Blășiu și vicar la Făgăraș. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Invățătura creștină”, sau Catechismul mare pentru tinerimea greco-cat. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag, format 8°, e legată solid și costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Cărți de rugăciuni și predicii.

Anghira Mântuirii, cărțica de rugăciuni și de cântări pentru mângăierea sufletescă a drept credincioșilor creștini, Edițiunea IV corectată. Gherla, Tipografia diecesană 1899, Un exemplar în păreți tari colorați 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. Edițiunea IV. Gherla, Tip. „Aurora” A. Todoran 1899. Conține peste 334 pag. Legată în păreți tari colorați, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărțica de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Gherla, Tip. „Aurora” A. Todoran 1898. Un exemplar legat în păreți tari colorați costă 22 cr. (cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onoarea Preacuratei Feciore Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Prețul unui exemplar legat în păreți tari colorați 20 cr. (cu posta 25 cr.)

Cuvântări bisericesti pe sărbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu*. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicii sunt favorabil apreteiate și din partea clerului final din România.

Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cazuri de morțe, întocmite de *Ioan Papiu*, cunoscutul scriitor bisericesc. Conțin vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predicii pentru Dumineci de *Iustin Papiu*, învățatul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag, format mare, tipar modern, cuprinzând predicii frumoase pentru toate Duminecele de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *Vasilie Christu*. Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predicii pe toate Duminecele și sărbătorile de peste an, de *Em. Elefiorescu*, cunoscutul și bine în cercările românești din numărările sale scrieri stăt de mândușe, instructive și cu statură gust artistică. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Teoria dramei, cu un tratat introductiv despre frumos și artă, de *Dr. Iosif Blaga*, profesor în Brașov. E singura scriere românească în această materie și de mare interes pentru toți cei ce se interesează de literatura dramatică și peste tot de teatru. Prețul 1 fl. 80 cr. (+ 10 cr. porto.)

„Țera noastră”. Descrierea părților Ardealului dela Mureș spre miază-zi și valea Mureșului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul său, atât de călduros apreteiată de întreaga diaristică română. Cu

deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

Zarandul și Munții apusei ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte tot atât de prețioasă și rară în felul său, ca și cea dintâi. Recomandăm și această carte pentru bibliotecile populare, cum și pentru toți Românii, cari vor să-și cunoască țera și nămul lor. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de d-na *L. Rudow-Suciu*. Este o carte de 148 pag. 8°, tipar mărunt, dăr frumos și curat. Prețul 50 cruceri (cu porto 55 cr.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sau Pribeagul îndrăgostit, tradusă de *Dr. T.* Este o istorisire interesantă și bine scrisă. Prețul 30 cr. (Cu posta 33 cr.)

Poesii de *Vasilie Ranta Buticescu*. E o bogată colecțiune de poesii, tipărite pe hârtia fină și formând un volum de lux. Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Toaste pentru tot felul de persoane și ocaziuni, de *Tit V. Gheaja*, spiritual la institutul de corecțiune din Gherla. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Felicitări în poesii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, cără diferite rudenii, preoți, învățători și binefăcători, precum și vorbiri la diferite ocaziuni școlastice, de *George Simu*. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

„Juvenilia” este numele unei bogate colecțiuni de scrieri în prosă și poezii, scrise de *Sextil Pușcariu*. Conține vre-o 14 piese diferite în prosă și cam pe atâtea poesii. Cartea, frumos tipărită, conține 264 pag. 8° și costă 80 cr. (cu porto 85 cr.)

„Preotul ca ministru al sacramentului penitenței”, tractat teoretic, practic, prelucrat de *Arghirobarbu*, cu permisiunea superiorilor. Pseudonimul *Arghirobarbu* e cunoscut în literatura noastră ca autorul multor scrieri de valoare, mai ales bisericești, între carl este a se număra și scrierea de față, care cuprinde un studiu aprofundat și denotă o bogată erudițiune teologică din partea autorului. Prețul unui exemplar (207 pag. format mare 8°) e 1 fl. (plus 10 cr. porto.)

„Amicul bun”, colecțiune de lecturi solidătore de caracter în direcțiune religioasă-morală (Doctorul sufletesc și sfaturile lui pentru cei ce sunt aproape de timpul scăpării din închisore) tradusă de actualul preposit capitular *Ioan Papiu*, pe timpul când funcționa ca spiritual la institutul corecțional din Gherla. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Din trecutul Silvaniei legende de *Victor Russu*. Conține 25 legende diferite. Prețul unui exemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Considerațiuni istorice asupra asociațiunii poporelor și aplicațiunea lor la națiunea noastră de *Ioan Cinciu* profesor în Bucuresci. Această scriere, apărută tocmai acum de sub tipar, este de deosebit interes pentru bărbații iubitori de știință. Prețul 1 fl., (+ 5 cr. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Septembrie 1899.

Renta ung. de aur 4%	117.70
Renta de corone ung. 4%	95.45
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.80
Oblig. căil. fer. ung. de est. I. emis.	119.30
Bonuri rurale ungare 4%	93.75
Bonuri rurale croate-slavone	96.25
Impr. ung. cu premii	161.75
Losuri pentru rez. Tisei și Seghedin	140.10
Renta de argint austr.	100.10
Renta de hârtie austr.	100.05
Renta de aur austr.	118.—
Losuri din 1860.	137.30
Acții de-ale Băncii austro-ungară	905.50
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	387.25
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	377.—
Napoleoniori	9.55 1/2
Mărci imperiale germane	58.87 1/2
London vista	120.55
Paris vista	47.75
Rente de corone austr. 4%	100.50
Note italiene	44.45

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Gregoriu Maior*.

(2). **Mătase-Foulard 65 cr.**
până la fl. 3.35 metru — japoneze, chineze etc., în desenurile și culorile cele mai nouă, precum și **Mătase-Henneberg** neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 metru, — în cele mai moderne țesături, culori și deseneuri. Particularilor li-se trimite în casă franco și liberate de vamă. **Mostre** se trimite imediat la cerere.
Fabricile de mătăsuri ale lui **G. Henneberg** (liferant al curții c. și r.) **Zürich**,

Instrucțiã în limba englesă.
Miss Helena Hertzmann va da aici în Brașov, începând din 15 Septembrie a. c.,
instrucție în limba englesă atât pentru începători, cât și ore de **conversațiã**.
Domnișoara H. Hertzmann este Americană din New-York, unde a fost distinsă cu medalia de aur.
Informațiuni mai de-aproape se pot primi în **Strada lungă Nr. 15** (lângă Otel „Bucuresci”). 3—4.

Se caută un institutor cu diplomă, pentru școlă catolică de 4 clase din Sinaia (România). Se cere știința limbei române, asemenea și limbei germane pentru cl. I și II.
Pentru informațiuni a se adresa la **Direcțiunea școlii catolice Sinaia**, Bul. Ghica Nr. 11 688.5—4.
„Gazeta Transilvaniei” cu numărul 5 cr. se vinde la **Eremias Nepoșil**.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll
Veritabile numai, decât fiecare cutiã este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.
Prin efectul de leucire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomach și pânțec, în contra cărcelilor și acrelei la stomach, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.
Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.
Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alina durerile de soldină și reumatism și a altor urmări de răcedă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Săpun de copii a lui Moll.
Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodel cel mai nou pentru cultivarea rațională a pele, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei buciți 20 cr. Cinci buciți 90 cr. Fie-care bucată de săpun pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin **Farmacistu A. MOLL**, c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.
Comande din provinciã se efectuează giinic prin rambursã postalã.
La depozite se se cerã anumit preparatele provădute cu iscãlțitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremias Nepoșil, Teutsch & Tartler.

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI”
Prețul abonamentului este:
Pentru Austro-Ungaria:
Pe trei luni . . . . . 3 fl. —
Pe șese luni . . . . . 6 fl. —
Pe un an . . . . . 12 fl. —
Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . . . 20 fr.
Pe un an . . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.
Pentru Austro-Ungaria:
Pe an . . . . . 2 fl. —
Pe șese luni . . . . . 1 fl. —
Pe trei luni . . . . . 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 8 franci.
Pe șese luni . . . . . 4 franci.
Pe trei luni . . . . . 2 franci.
Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.
Omnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.
Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”